

DE MINEERMOT VAN DE PAARDEKASTANJE (*AESCULUS HIPPOCASTANUM*).

Lithocolletis (Cameraria) orhidella (in de pers) (beter *ochridella*?)

Eind juli van dit jaar 2000 stelden de beplantingsdiensten vast dat de bladeren van de wilde kastanjabomen van Brussel (25.841 in totaal) voor $\pm 23\%$ waren aangetast door de mineermotten (Fam. *Microlepidoptera Gracillariidae*) afkomstig uit Macedonië, het zou meegereisd zijn met vrachtwagentransporten uit de Balkan of Griekenland. Hoewel het bladminerend vlindertje zich ook volop verspreid heeft van Italië tot Polen.

De in de media genoemde naam is menen we niet correct want de genusnaam *Cameraria* is reeds in de door mij geconsulteerde literatuur over bladminerende microlepidoptera vervangen door *Lithocolletis*. De juiste naam zou dus zijn *Lithocolletis (Cameraria) ochridella*, ik denk niet *orhidrella* omdat de speciesnaam bij de verwante ex *Cameraria* soorten duidt op de kleur *Lith. (Cameraria) trifasciella*, dus met drie banden en *Lith. (Cameraria) tristrigella*. *Ochridella* betekent okerkleurig hetgeen inderdaad met de kleur van het vlindertje, dat slechts 5 mm (0,5cm) lang is, overeenkomt. De rupsjes van de mineermotten graven gangen in de bladeren van hun gastplant en veroorzaken bladsterfte reeds in de lente en in de zomer. Bij massaal optreden van *Lithocolletis* rupsjes kunnen de bomen er vanaf de zomer reeds kaal bijstaan. Het genus *Lithocolletis* Hübner is vooral in talrijke soorten verspreid in midden en Z.O. Europa, maar ook bij ons komen talrijke soorten van de mineermotten voor, namelijk:

Lithocolletis schreberella Fab. Op olm. Niet algemeen.

Lith. stettinensis Nic. Op els. Niet algemeen.

Lith. coryfoliella Haw. Op meidoorn, lijsterbes, appel. Algemeen.

Lith. quercifoliella Zell. Op eik. Zeer algemeen.

Lith. coryli Nic. Op hazelaar. Zeer algemeen.

Lith. carpnicoliella Stainton. Op haagbeuk. Zeer algemeen.

Lith. faginella Zell. Op beuk. Zeer algemeen.

Lith. sorbi Frey. Op lijsterbes. Niet algemeen.

Lith. salicicolella Sircom. Op wilgen. De larve mineert onderzijde van het blad van *Salix caprea*, *S. cinerea*, *S. aurita*.

Lith. blancardella Fab. (= *pomifoliella* Zett.) Op appelaar en lijsterbes. Niet algemeen.

Lith. ulmifoliella Hübner. Op berken.

Lith. alniella Zell. (= *almfoliella* Dup.) Op elzen.

Lith. hortella Fab. In bossen, de larve mineert de onderzijde van bladeren van beuk en eik.

Lith. cremerella Fab. In bossen op eik, de larve mineert de onderkant van eikenbladeren.

Alle imagos in de maanden V-VIII.

Er blijkt maar één soort te zijn die de bovenzijde van de bladeren mineert, nl. *L. coryfoliella* die ook het grootst aantal gastplanten parasiteert, alle uit de appel subfamilie van de rosaceen. Bij *L. ulmifolia* schijnen 2 generaties bekend te zijn, één van IV-VI en één van VII-VIII, waarschijnlijk is dit ook bij de mineermot van de paardekastanje, de nieuwe in Brussel niet zo gewenste soort, het geval. Behalve de zachte winter, lente en zomermaanden is waarschijnlijk nog een andere factor de oorzaak van dit massale en schadelijke optreden van deze kleine

clandestiene immigrant, namelijk het ontbreken van de parasieten die de overdreven woekering van dit mineermotje in zijn oorspronkelijk biotoop (Macedonië) in bedwang houden, want iedere soort mineermotje van het genus *Lithocolletis* heeft wel minstens een parasiet, gewoonlijk een sluipwespje dat zijn eieren in de bladminerende rups aflegt en aldus een massale vernietiging van de gemineerde planten voorkomt. Voor de *Lithocolletis* soorten die tot het vroeger genus *Cameraria* behoren zijn dat sluipwespjes van de genera *Scambrus*, *Epiurus*, *Pimpla*, *Derostenus*. *Colastes (Exotheucus) braconius* Hal. In België, Groot Britannië, Frankrijk en Duitsland wordt *Lithocolletis tristrigella* ook door *Symplosis sericeicornis* geparasiteerd. Het is natuurlijk ook evident dat een lange rij paardekastanjes een monocultuur is waar dit nieuwe mineermotje, niet geremd door parasieten, ongestoord kan woekeren.

In het werk van L. Fulmek "Parasitinsecten der Bladminierer Europas" 1962 Junk Den Haag worden niet minder dan 78 species van het genus *Lithocolletis* Hübner vermeld voor Europa alleen. Vermits het zeer gemakkelijk is gemineerde bladeren van loofbomen te verzamelen en in een terrarium de mineermotjes (*Gracillariidae*) te laten uitkomen is het ook gemakkelijk een verzameling ervan aan te leggen omdat meestal iedere *Lithocolletis* soort de bladeren van slechts één plantensoort mineert. Het zou ons genoeg doen moest één van onze leden zulke verzameling aan leggen eventueel met de parasiterende sluipwespjes erbij. Voor een liefhebber van micro's is daar met relatief weinig moeite veel plezier aan te beleven en valt het determineren best mee. Als u verder inlichtingen wenst schrijf gerust aan de redactie.

Voor nomenclatuur zie *Lithocolletis*, *Phyllanorycter*, *Scythropia* en *Cameraria*. De soorten in ons land het dichtst verwant aan *Lithocolletis* zijn *Tischeria marginea* Haw. de mineermot van de bramen (*Rubus*) en *Tischeria complanella* Hübner, algemeen op eik. De minerende larven veroorzaken op de eikenbladeren witachtige plekken. Ook *Bedella* Stainton op winde, *Coriscium* Zeller op algemeen op eik en 5 soorten *Gracillaria* Zeller zijn in ons land nauwe verwanten van *Lithocolletis* (*Cameraria*). In Europa alleen al komen 78 species van het genus *Lithocolletis* voor. Ongeveer alle loofbomen worden door een *Lithocolletis* mineermottenrups aangetast, maar iedere soort heeft minsten één of andere sluipwespensoor die ze in bedwang houdt. Exemplaren van gemineerde bladeren mogen altijd aan de redactie bezorgd worden.